

กฎหมายกับการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาแร่ทองคำในพื้นที่

บางสะพานให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

Laws and Community Participation for Developing

Bang Saphan Gold as Geographical Indications

สุวรรณา จารุทัศน์ย์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Email: Gere10600@gmail.com

Corresponding author email: Gere10600@gmail.com

Received: Oct 15, 2021, Accepted: Nov 30, 2021, Published: Dec 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมาและการบังคับใช้พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน 2) ศึกษาความต้องการและผลกระทบที่มีต่อวิถีชุมชนในการพัฒนาแร่ทองคำให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง 3) วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการขอขึ้นทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) แร่ทองคำบางสะพาน มีลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และใช้คุ้มครองผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำได้ เพราะมีความเชื่อมโยงด้านคุณภาพ ชื่อเสียง คุณลักษณะเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นหรือสถานที่ภูมิศาสตร์ตามคำขอขึ้นทะเบียน 2) ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความภูมิใจในทองคำบางสะพาน เพราะเป็นสิ่งเชิดหน้าชูตาสร้างความภูมิใจให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ แต่จากการสำรวจมีปริมาณไม่เพียงพอที่จะประกอบเป็นอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ทางจังหวัดจึงได้แสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์เพื่อให้ผู้สนใจได้ชม “ทองนพคุณ” อันล้ำค่า 3) ปัญหาและอุปสรรคในการขอขึ้นทะเบียน คือ ผู้ดำเนินการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถทำเองได้ หากขาดความช่วยเหลือจากองค์กรอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากหน่วยงานราชการ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน, การพัฒนาแร่ทองคำ, พื้นที่บางสะพาน, สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

Abstract

This research to study the concept of theory, background and enforcement of the Geographical Indications Protection Act in the protection of gold products of Bang Saphan, to study the needs and impact on community way of life in developing Bang Saphan gold as geographical indications for getting community involved in setting their real needs. Moreover, this research focused on analyzing problems and obstacles in geographical indication registration of Bang Saphan gold products.

The results showed that 1) Bang Saphan gold had specification of geographical indications by Section 3, the Geographical Indications Protection Act, which applied for protecting Bang Saphan gold because the connection of quality, fame and specification of Bang Saphan gold were related to geographical-registered community and area. 2) Bang Saphan gold has been the community's pride however, the amount of gold found in Tambon Ron Thong, was not enough to conduct gold mine industry. Therefore, it was collected to exhibit in Natural History Museum for people to admire "Thong Noppakhun". 3) The problem and obstacle in geographical indication registration were that community cannot manage registration of geographical indications himself without the aid of government sectors.

Keywords: Community Participation, Gold development, Bang Saphan Area, Geographical Indications

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2546 ที่จะให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางด้านการค้าของประเทศต่อไป การให้ความคุ้มครอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จึงถือเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ผลิตในท้องถิ่นมีความต้องการที่จะเสริมสร้างและรักษาภาพพจน์ในสินค้าที่ผลิตจากท้องถิ่นของตน และยังเป็นมาตรการในการป้องกันไม่ให้ประชาชนสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าด้วยวิธีการขอขึ้นทะเบียน สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับหลังจากกรมทรัพย์สินทางปัญญาประกาศรับรองให้สินค้านั้นขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เช่น ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคได้รับความคุ้มครอง เป็นการเพิ่มมูลค่าของ

สินค้า และเป็นเครื่องมือทางการตลาดให้กับผู้ผลิต เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมท้องถิ่น และช่วยกระจายรายได้สู่ชนบท อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ได้อย่างยั่งยืน

ในอดีตประเทศไทยได้รับการขนานนามว่า “สุวรรณภูมิ” ซึ่งส่วนหนึ่งย่อมมาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนสมัยนั้นที่ให้ความสำคัญกับทองคำ ทั้งนำมาใช้เป็นเครื่องประดับตกแต่งของเจ้านายชั้นสูง และในทางพุทธศาสนาก็นำมาใช้ในการสร้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งตัวอาคารสถานที่ หรือแม้กระทั่งพระพุทธรูปก็ตาม เนื่องจากทองคำเป็นโลหะมีค่าชนิดหนึ่งที่มีแหล่งกำเนิดตามธรรมชาติที่มีความคงทนต่อการผุกร่อน เป็นสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity) ที่ไม่เสื่อมสภาพ และมีมูลค่าในตัวเอง อีกทั้งมีความสวยงามไม่สามารถปลอมแปลงได้โดยง่าย ทำให้การซื้อขายทองคำในประเทศไทยเป็นไปเพื่อการบริโภคและการออมอย่างแท้จริง ซึ่งทองคำที่ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นทองคำที่เนื้อดีที่สุดของประเทศไทยเรียกว่า “ทองเนื้อเก้า” หรือ “ทองนพคุณ” โดยมีแหล่งกำเนิดที่มาจากอำเภอหนึ่งที่ตั้งอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นั่นก็คือที่อำเภอบางสะพาน จึงนิยมเรียกทองชนิดนี้ว่า ทองบางสะพาน ชื่อเสียงของทองบางสะพานเป็นที่รู้จักกันมานานตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาตอนปลายในรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เชื่อว่าเป็นทองมงคล ป้องกันอุบัติเหตุปีศาจ เสริมสิริมงคล อีกทั้งเนื้อทองคำยังมีความบริสุทธิ์จากธรรมชาติมาก เนื่องจากทองคำบางสะพานมีคุณลักษณะพิเศษที่ทำให้แตกต่างจากแร่ทองคำในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วไปกล่าวคือ เนื้อของทองคำมีความบริสุทธิ์เกือบจะเรียกได้ว่าไม่มีสารอื่นใดเจือปน มีสีส้มของทองที่สุกาวกระหยาบคายและมีเนื้อทองคำที่อ่อนกว่าทองคำทั่ว ๆ ไป ซึ่งอาจพบเป็นเกร็ดหรือเป็นก้อน เวลาชุดแร่ทองคำนี้ได้จะมีดินปนอยู่บ้างแต่ไม่ต้องใช้กรรมวิธีถลุงแร่อย่างพื้นที่อื่น ๆ ให้เหนื่อย เพราะชุมชนบางสะพานมีเทคนิคในการร่อนหาแร่ทองคำแบบวิถีชาวบ้านที่สืบทอดกันมานานกว่าหนึ่งร้อยปีโดยถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น ช่วยสร้างรายได้ให้ชาวบ้านในชุมชนบางสะพานได้พึ่งตนเอง

ดังนั้น สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน จึงนับว่าเกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิด และมีความเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาอย่างเก่าแก่ยาวนานแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือยังขาดกฎเกณฑ์ หรือวิธีการคุ้มครองชื่อเสียงของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เหล่านี้ จึงทำให้เกิดการหลอกลวงและการลอกเลียนแบบ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับทองคำบางสะพานในด้านมาตรการทางกฎหมายที่ใช้คุ้มครอง และในด้านสังคมว่าชาวชุมชนบางสะพานมีความต้องการหรือความคิดเห็นอย่างไรในการที่จะพัฒนาแร่ทองคำบางสะพานให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อวิถีชุมชนบางสะพาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดทางทฤษฎี ความเป็นมา และการบังคับใช้ พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน
2. ศึกษาถึงความต้องการ และผลกระทบที่มีต่อวิสาหกิจในการพัฒนาแร่ทองคำบางสะพานให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของชุมชนตนเองอย่างแท้จริง
3. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับสากล

ความตกลงระหว่างประเทศที่ปรากฏความคุ้มครองเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เริ่มต้น คืออนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Paris Convention for the Protection of Industrial Property) ที่ได้ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับ "สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา" (Indication of Source) และ "เครื่องหมายแหล่งกำเนิด" (Appellation of Origin) แต่ถ้อยคำทั้งสองก็ยังไม่มีความชัดเจนมากนัก ต่อมาความตกลงกรุงมาดริดเพื่อยับยั้งการใช้เครื่องหมายแหล่งกำเนิดโดยไม่ถูกต้อง หรือที่เป็นการหลอกลวงกับสินค้า (Madrid Agreement for the Repression of False or Deceptive Indication of Source on Goods) และความตกลงกรุงลิสบอนว่าด้วยการคุ้มครองเครื่องหมายแหล่งกำเนิดและการจดทะเบียนระหว่างประเทศ ค.ศ. 1958 (Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration of 1958) ซึ่งสามารถอธิบายถึงการให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับ "สิ่งบ่งชี้แหล่งที่มา" ว่าหมายถึงชื่อทางภูมิศาสตร์ และในส่วนการคุ้มครอง "เครื่องหมายแหล่งกำเนิด" ให้หมายความถึงภาพวาด รูปภาพ เครื่องหมาย ธงชาติ และสัญลักษณ์

ต่อมาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ถูกกำหนดให้ได้รับความคุ้มครองในฐานะที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspect of Intellectual Property Rights: TRIPs) โดยความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าได้ให้ความหมายของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไว้ในข้อที่ 22(1) มีใจความสำคัญว่า "ตามความมุ่งหมายแห่งความตกลงฉบับนี้ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ คือสิ่งบ่งชี้ที่ได้บ่งชี้ว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดในดินแดนของประเทศสมาชิก หรือในภูมิภาค หรือในท้องถิ่น

ในดินแดนนั้นซึ่งคุณภาพ ชื่อเสียงหรือลักษณะอื่นใดของสินค้านั้นมีส่วนสำคัญอันมาจากแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น”

2. แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ทรัพย์สินทางปัญญา

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความเชื่อมโยง (Links) ระหว่างปัจจัยสำคัญสองประการ คือ ธรรมชาติและมนุษย์ กล่าวคือ ชุมชนได้อาศัยลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ตามธรรมชาติ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ หรือวัตถุดิบเฉพาะในพื้นที่ มาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้าในท้องถิ่นของตนขึ้นมา ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มาจากพื้นที่ดังกล่าว คุณลักษณะพิเศษนี้อาจหมายถึง คุณภาพ ชื่อเสียงหรือคุณลักษณะเฉพาะอื่นๆที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นๆ

3. แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทย

ประเทศไทยมีหลักเกณฑ์การคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สอดคล้องกับข้อตกลง TRIPs (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights -TRIPs) ในจุดเริ่มต้นนั้นเริ่มมาจากการคุ้มครองป้องกันผู้บริโภคจากการถูกหลอกลวงในการเลือกซื้อสินค้า และการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม โดยกฎหมายไทยคุ้มครองเรื่องทั้งสองดังกล่าวผ่านระบบกฎหมายเครื่องหมายการค้า กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายอาหาร กฎหมายยา และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายไทยที่กล่าวมาทั้งหมดจะสามารถคุ้มครองผู้บริโภคจากการสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า และการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมได้ก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่สอดคล้องและครอบคลุมไปถึงสาระสำคัญในการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทั้งหมด จึงถือว่าประเทศไทยยังไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีตามความตกลงทริปส์เกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ดังนั้นจึงได้มีการจัดทำ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล ข้อมูลปฐมภูมิซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยภาคสนามเพื่อสำรวจและรวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ 1) ประชาชนในพื้นที่อำเภอบางสะพาน 2) ผู้นำชุมชนท้องถิ่น 3) นักวิชาการด้านธรณีวิทยา 4) ปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน 5) ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับแร่ทองคำในอำเภอบางสะพาน ส่วนข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ รวมถึงกฎหมายกับการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาแร่ทองคำในพื้นที่บางสะพานให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 20 ราย โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริง จากตัวแทนความคิดเห็นของทุกภาคส่วนทั้งผู้นำชุมชน นักปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการด้านธรณีวิทยา และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับแร่ทองคำในพื้นที่ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนในตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

3. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ 1) การศึกษาเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากพื้นที่ภาคสนามในตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยลักษณะคำถามที่ใช้เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้มีอิสระในการตอบคำถามและสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างครอบคลุม ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณจากผลของกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จัดความสำคัญ จัดกลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์จำแนก และสรุปประเด็นมาประมวลเป็นฐานข้อมูล เพื่อสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เมื่อทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 50 ชุด มาวิเคราะห์เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยจำแนกข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

1. ด้านแนวคิดทางทฤษฎี ความเป็นมา และการบังคับใช้ พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน งานวิจัยฉบับนี้ ปรากฏผลการศึกษาว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่ตั้งอยู่บนสิทธิชุมชน โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของสิทธิซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิชุมชนเพื่ออนุรักษ์ พื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กล่าวคือ

1.1 แร่ทองคำบางสะพาน มีลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 และสามารถคุ้มครองสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพานได้ เนื่องจากวัตถุดิบซึ่งได้แก่แร่ทองคำบางสะพาน มีความ

เชื่อมโยงด้านคุณภาพ ชื่อเสียง คุณลักษณะเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นหรือสถานที่ภูมิศาสตร์ตามคำขอขึ้นทะเบียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ข้อ 22.1 ความตกลงทริปส์

1.2 ทักษะแรงงานผู้ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพานถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ของบุคคลเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามสถานะภูมิปัญญาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.2546 มิได้ให้ความคุ้มครองถึงทักษะแรงงานมนุษย์ หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความสูญเสียที่จะนำสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จนเป็นเหตุให้สินค้าและผลิตภัณฑ์บางอย่างไม่อาจขอขึ้นทะเบียนทางภูมิศาสตร์ได้

1.3 กฎเกณฑ์โดยอ้อมที่อาจนำมาปรับใช้ในการให้ความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ดังนี้ (1) กฎหมายอาญามาตรา 271 ได้บัญญัติว่า "ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใดๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ" ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากมีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งทำให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิดก็จะเป็นความผิดตามมาตรา (2) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 ได้บัญญัติว่า "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น" จึงเห็นได้ว่าหากมีการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ไม่ถูกต้องไม่ว่าจะด้วยเจตนา หรือเพราะความประมาทก็ตาม จนเป็นเหตุให้ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ได้รับความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เสียหายก็จะเป็นความผิดตามมาตรา (3) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 22 ว่า "การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ" ดังนั้นถือได้ว่าเป็นการให้ความคุ้มครองแก่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทางหนึ่งเช่นกัน

2. ด้านความต้องการ และผลกระทบที่มีต่อวิถีชุมชนในการพัฒนาแร่ทองคำบางสะพานให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของชุมชนตนเองอย่างแท้จริง ทางคณะผู้วิจัย ได้ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของชาวชุมชนบางสะพานเกี่ยวกับทองคำที่มีอยู่ในพื้นที่ของตน พบว่าส่วนใหญ่มีความภูมิใจในทองคำบางสะพานมาก เพราะเป็นสิ่งเชิดหน้าชูตาสร้างความโอ่อ่าภูมิฐานให้แก่ผู้เป็นเจ้าของเป็นอย่างยิ่ง แต่ผลกระทบก็คือปริมาณของทองคำบางสะพานมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอที่จะประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้ทำให้ชุมชนไม่เห็นถึงความ

จำเป็นของการขึ้นทะเบียนเพราะจะทำให้ผู้ชุมชนเกิดความยุ่งยากซับซ้อนที่จะต้องมาศึกษาทำความเข้าใจในทางกฎหมายเพื่อไปดำเนินการ

3. ด้านปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน

3.1 ผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ในกลุ่มแรกนี้ ได้แก่ หน่วยงานของราชการต่างๆ ซึ่งรวมถึงรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและยังรวมถึงองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลด้วยแต่ในทางกลับกันหน่วยงานที่มีชื่อเรียกว่ากรมแต่ไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลก็ไม่เข้าข่ายเป็นผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียน นอกจากนี้หน่วยงานของราชการที่จะเป็นผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีเขตรับผิดชอบครอบคลุมบริเวณแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้นกลุ่มที่สองคือ บุคคลที่ประกอบกิจการค้าเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ซึ่งโดยทั่วไปแล้วก็คือ ผู้ผลิต และ ผู้จำหน่ายสินค้า ไม่ว่าจะเป็นผู้จำหน่ายในรูปของการค้าส่งหรือค้าปลีกก็ตาม ทั้งนี้กฎหมายได้เปิดกว้างให้ทั้งบุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล และ นิติบุคคล ให้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนได้ ดังนั้น กลุ่มเกษตรกรที่รวมตัวกันแล้วจะไม่จดทะเบียนเป็นสมาคมก็สามารถมาขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ แต่มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ว่าการที่กฎหมายบังคับให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลเหล่านั้นต้องมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า จึงจะมีสิทธิมาขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จะทำให้เกิดปัญหาการรื้อถอนโอกาสของผู้จำหน่ายสินค้าที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นหรือไม่ กลุ่มสุดท้าย คือกลุ่มผู้บริโภค หรือองค์กรผู้บริโภคสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยกลุ่มผู้บริโภคที่มีสิทธิขึ้นทะเบียนนี้ไม่จำเป็นต้องมีสถานะทางกฎหมายเป็นนิติบุคคล ดังนั้นการรวมตัวกันของผู้บริโภคเป็นชมรม หรือสมาคมที่ไม่ได้จดทะเบียน หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่รวมตัวกันเฉพาะกิจ ก็ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้เช่นกัน

เป็นที่สังเกตว่า กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ผู้ที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กลุ่มใดมีสิทธิดีกว่ากันจึงอาจจะเกิดปัญหาในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ ดังนั้น จึงควรที่จะตีความได้ว่าผู้ที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทุกกลุ่มมีสิทธิเท่าเทียมกัน

3.2 คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ผู้ที่จะยื่นคำขอขึ้นทะเบียน จำเป็นจะต้องแสดงหลักฐานว่าตนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้า และความเกี่ยวพันกับแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นอย่างดีทางผู้วิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ นั่นคือ ประชาชนที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริงนั้นไม่สามารถบรรยายถึงความแตกต่างของสินค้าของตนว่ามีความแตกต่างจากสินค้าชนิดเดียวกันที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ได้ ดังนั้น ควรจะมีหน่วยงานของรัฐเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยการเป็นตัวแทนของประชาชน นำสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไปขึ้นทะเบียนแทน

3.3 การตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เจ้าหน้าที่ที่รับคำขอจะต้องทำการตรวจสอบคำขอดังกล่าว และรายงานผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนว่า ควรจะรับขึ้นทะเบียน

หรือไม่ ในการตรวจสอบ และเสนอความเห็นนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีเวลาเพียง 120 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ ซึ่งจะทำให้การตรวจสอบคำขอของเจ้าหน้าที่นั้น เป็นแต่เพียงการตรวจสอบว่า คำขอนั้นมีเอกสาร และหลักฐานต่างๆ มายื่นประกอบคำขอครบถ้วนหรือไม่เท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่จะไม่มีโอกาสได้ตรวจสอบว่าสินค้านั้นมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งภูมิศาสตร์ที่อ้างถึงจริงหรือไม่ เนื่องจากการตรวจสอบความเกี่ยวพันนี้ ส่วนใหญ่จะใช้ระยะเวลานาน

ผู้วิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้น ก็คือ เนื่องจากผู้ที่ยื่นคำขอจำเป็นจะต้องแสดงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงว่าแหล่งภูมิศาสตร์นั้นมีอิทธิพลต่อตัวสินค้านั้นจริง ภาระในการตรวจสอบความเกี่ยวพันนี้ต้องใช้ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายสูง เพราะเครื่องมือดังกล่าวอาจจะมีราคาแพง ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชน หรือผู้ที่ต้องการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนไม่ยากที่จะยื่นคำขอขึ้นทะเบียน เพราะมีค่าใช้จ่าย ความยุ่งยาก และมีความลำบากในการตรวจสอบความเกี่ยวพัน และการแสดงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ แต่หากได้รับการอำนวยความสะดวกโดยวิธีตรวจสอบจากหน่วยงานของราชการ หรือหน่วยงานอื่นที่น่าเชื่อถือแล้ว หน่วยงานนั้นก็จะออกใบรับรองให้แก่ผู้ยื่นคำขอเพื่อนำมาเป็นหลักฐานประกอบการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ได้อย่างรวดเร็ว ประหยัด และถูกต้อง

3.4 การรับรู้ของชุมชนต่อสิทธิ และ ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ปัญหาประการหนึ่ง จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัยพบว่า ความรับรู้เกี่ยวกับสิทธิและผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของชาวชุมชนบางสะพานมีน้อยมาก รวมถึงการไม่ทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดเตรียมคำขอขึ้นทะเบียน และการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่วนนี้ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันดำเนินการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชน และร่วมกันผลักดันให้มีการสร้างความเข้มแข็งของการคุ้มครองการค้าและการแข่งขัน และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าชุมชนผ่านกระบวนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งในขณะเดียวกันระบบกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ก็ต้องชัดเจนและสามารถแสดงให้เห็นว่าสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองนั้นดีกว่าการไม่ได้รับคุ้มครองหรือขึ้นทะเบียนอย่างไรอีกด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า กระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์แร่ทองคำบางสะพาน ต้องใช้ความรู้ในการบริหารจัดการอย่างมาก ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญในการขอขึ้นทะเบียนของชุมชน เพราะต้องอาศัยองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทางธรณีวิทยาอย่างมาก เพื่อพิสูจน์และสนับสนุนคุณลักษณะที่พิเศษเฉพาะตัวของทองคำบางสะพาน

บทสรุป

ในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน ผู้วิจัยของสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ด้านแนวคิดทางทฤษฎี ความเป็นมา และการบังคับใช้ พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน พบว่าแร่ทองคำบางสะพาน มีลักษณะของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 และใช้คุ้มครองสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพานได้ เนื่องจากวัตถุดิบซึ่งได้แก่แร่ทองคำบางสะพาน มีความเชื่อมโยงด้านคุณภาพ ชื่อเสียง คุณลักษณะเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นหรือสถานที่ภูมิศาสตร์ตามคำขอขึ้นทะเบียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับข้อ 22.1 ความตกลงทริปส์ เนื่องจากแร่ทองคำบางสะพานมีลักษณะสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยที่เป็นทั้งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยตรง นอกจากนี้แร่ทองคำบางสะพานยังสอดคล้องกับบทนิยาม คำว่า “สินค้า” ตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 เพราะเป็นสิ่งของที่ สามารถซื้อขาย แลกเปลี่ยนหรือโอนกันได้ ไม่ว่าจะเกิดโดยธรรมชาติ หรือเป็นผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงตลอดถึงผลิตภัณฑ์ทางหัตถกรรมและอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามแม้กฎหมายจะให้สิทธิประชาชน ในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้วยตนเองได้ก็ตาม แต่การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงการ ควบคุมคุณภาพการผลิตนั้น ผู้ที่ดำเนินการขอขึ้นทะเบียนไม่สามารถทำเองได้หากขาดความช่วยเหลือ จากองค์กรอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากทางหน่วยงานราชการ

2. ด้านความต้องการ และผลกระทบที่มีต่อวิถีชุมชนในการพัฒนาแร่ทองคำบางสะพานให้เป็น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของชุมชนตนเอง อย่างแท้จริง พบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความภูมิใจในทองคำบางสะพานมาก เพราะเป็นสิ่งเชิดหน้าชู ตาสร้างความโอ้อำภูมิด้านให้แก่ผู้เป็นเจ้าของเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นของดีมีราคาของคนไทยมาแต่ สมัยอยุธยา แต่ผลกระทบก็คือจากการสำรวจปริมาณของทองคำบางสะพานมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอที่จะประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้ทำให้ชุมชนไม่เห็นถึงความจำเป็นของการขึ้นทะเบียนเพราะ จะทำให้วิถีชุมชนเกิดความยุ่งยากซับซ้อนที่จะต้องมาศึกษาทำความเข้าใจในทางกฎหมายเพื่อไป ดำเนินการ ทางจังหวัดจึงได้รวบรวมมาจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ท่านมีโอกาสได้ชม “ทองคำพลูณ” อันล้ำค่าจากเมืองกำเนิดนพคุณ หรือ “ทอง บางสะพาน”

3. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง กับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแร่ทองคำบางสะพาน พบว่าผู้ที่มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ในกลุ่มแรกนี้ ได้แก่ หน่วยงานของราชการต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และยังรวมถึงองค์กรอื่นของ รัฐที่เป็นนิติบุคคลด้วย อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ว่าในพื้นที่หนึ่ง ๆ อาจจะมีหน่วยงานราชการหลาย หน่วยงานที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมอยู่ ในกรณีเช่นนี้ หน่วยงานใดจะเป็นผู้มีสิทธิดีกว่าในการ ขึ้นทะเบียนเพราะกฎหมายมิได้บัญญัติลำดับไว้ว่าหน่วยงานใดจะมีสิทธิดีกว่ากัน ดังนั้นหน่วยงาน ราชการควรจะต้องมีการประสานงานกันเสียก่อนว่า หน่วยงานใดจะเป็นผู้ไปขอขึ้นทะเบียนและหากมี

กรณีที่ไม่สามารถตกลงได้ก็จะต้องถือตามลำดับว่าหน่วยงานใดมายื่นคำขอก่อนก็จะมีสิทธิดีกว่า และหากหน่วยงานที่มาขอขึ้นทะเบียนก่อนไม่สามารถแสดงให้เห็นความเกี่ยวพันระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์ได้ชัดเจนเท่ากับหน่วยงานที่มาขอขึ้นทะเบียนภายหลัง ในกรณีเช่นนี้นายทะเบียนควรจะมีสิทธิใช้ดุลยพินิจรับขึ้นทะเบียนให้แก่หน่วยงานที่มาขอขึ้นทะเบียนภายหลังได้

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ชุมชนที่มีสินค้าเป็นอัตลักษณ์ตามลักษณะภูมิศาสตร์เฉพาะถิ่น ควรพิจารณาจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการประกอบการภายใต้สิทธิและหน้าที่ในการใช้ และดูแลรักษาแหล่งภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

4.2 กรมทรัพย์สินทางปัญญาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อให้ภาคเอกชนและประชาชนรู้จักและเข้าใจในหลักการและแนวทางอย่างถูกต้อง เนื่องจากสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มิใช่เป็นเพียงสินค้าที่จะเพิ่มมูลค่าได้เท่านั้น หากแต่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชนที่ดำรงไว้ซึ่งความภูมิใจ และเป็นอัตลักษณ์จากภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของท้องถิ่น และของประเทศชาติ

4.3 การวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาการจัดการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่นำไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม โดยใช้แนวทางการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องจากเป็นแนวทางที่เน้นการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับการบริหารการพัฒนาตามภูมิสังคมอย่างแท้จริง

4.4 องค์การภาครัฐควรให้ความสนใจและเร่งดำเนินการอย่างจริงจังและเต็มรูปแบบ กล่าวคือ แต่ละจังหวัดควรเร่งหาจุดเด่นในตัวผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาจากสภาพที่เป็นอยู่จริงไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น และควรเร่งดำเนินการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อมิให้ประเทศไทยเราต้องสูญเสียความเป็นแหล่งกำเนิดของผลิตภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์. (2550). *คู่มือการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์. (2556). *สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

ทวีพฤทธิ์ ศิริศักดิ์บรรจง. (2559). *มาตรการกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่น: ศึกษากรณีสินค้าอาหารไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ชนพจน์ เอกโยคยะ. (2547). *คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ปัจฉิมา ชนสันติ. (2554). *กฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์: ตำรากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์ และ สมบูรณ์ ศิริประชัย. (2552). *กฎหมาย WTO เล่มที่ห้า: ทรัพย์สินทางปัญญา*. กรุงเทพฯ: สามลดา.

Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: Trips Council Regulation (EC) NO. 1151/2012 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs.

Commission of the European Communities. *Geographical Indications and TRIPs: 10 Years Later*. A Roadmap for EU GI Holders to Get Protection in Other WTO.

Geiger, C. (2013). *Constructing European Intellectual Property: Achievements and New Perspectives*. Edward Elgar: Publishing Limited.

Dutfield, G. (2001). *TRIPS-Related Aspects of Traditional Knowledge*. The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS).